

leltározni kellett, és ideiglenesen a „lepecsételt” lakásokban hagyni. A gettósítás, majd a reá következő deportálás után az ingó vagyont gyakran raktárakba szállították, hogy a különféle állami és helyi meghagyásoknak megfelelően szétosszák. A szükséges szállítóeszközökről a honvédelmi minisztérium gondoskodott, fontos szerepet játszva a zsidóktól elkobzott javak szállításában és elraktározásában.³⁷ A deportált zsidók otthonait és azok berendezését keresztények kapták. Többnyire elsőbbséget élveztek azok a személyek, akik részt vettek a zsidóellenes intézkedések foganatosításában, tehát legfőképpen csendőrök és családtagjaik.³⁸ A ki nem utalt lakásokat pecsét alatt kellett tartani. Ám mihelyt a zsidókat erőszakkal eltávolították otthonukból, tulajdonukat azonnal elkezdték fosztogatni (16.1. kép). Az ékszereket és a pénzt gyakran a leltárt készítő tisztviselők tették el; a „lepecsételt” lakásokat német és magyar egyenruhás személyek éppúgy feltörték, mint a lakosság mohó és erkölcsstelen tagjai. A falvakban a zsidó tulajdonban lévő teheneket, mezőgazdasági gépeket és felszereléseket azonnal elvitték a helyi parasztok, mihelyt a zsidókat a rendszerint a megyeszékhelyeken található gettókba gyűjtötték.

Május 15-étől, a tömeges deportálások kezdetétől sokan egymással versengtek a zsidóktól elkobzott vagy általuk hátrahagyott irodahelyiségek, üzletek, ipari létesítmények, gazdaságok, boltok és lakások birtoklásáért.³⁹ A gazdasági élet felbomlását megakadályozandó, a kormányzati szervek külön keresztény gondnokokat vagy igazgatókat jelöltek ki ezek működtetésére. A kijelölés rendszerint protekciós megfontolások vagy az érdekelt egyének által benyújtott beadványok alapján történt.⁴⁰ A zsidó cégek irányítását sok esetben azoknak a nem zsidó strómanoknak a kezében hagyták, akiket a zsidó tulajdonosok eredetileg „csendestársként” vettek be, hogy eleget tegyenek az 1930-as évek végén hozott megkülönböztető törvények kívánalmainak. Ezt a törvényt betűjének kijátszására szolgáló rendszert a népnyelv akkoriban „Aladár-rendszernek” nevezte.

Elkobozták a magyar hatóságok a zsidó közösségi intézmények vagyonát is. Bizonyos esetekben a vagyon átszállt a Központi Zsidó Tanácsra; a legtöbbször azonban jóvátételként adták át a helyi közigazgatás szerveinek, a zsidóellenes intézkedések költségeit fedezendő. A legértékesebb kulturális gyűjtemények, így például a magánkönyvtárak, többnyire a budapesti Zsidókérdést Kutató Magyar Intézet tulajdonába mentek át (lásd a 15. fejezetet).⁴¹ A helyi szervek kártérítést kaptak a zsidók gettósítása során felmerült költségekért, így a gettók és bevagonirozási központok létrehozásáért, fenntartásáért, valamint a keresztények átköltöztetéséért a zsidóktól szerzett pénzeszközökből.⁴² Miközben arra buzdították a helyi szerveket, fogják vissza kiadásait, egyúttal felhatalmazták őket, hogy kiadásai megtérítése céljából az államkincstárhoz forduljanak.⁴³